

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő és kiadó tulajdonosnál úri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi és főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország- és Erdély. (Kinevezés. Politikai sajtónk működése. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Szatmár, Fejér, és Esztergom megyék közgyűlései; A budai v. polg. véleménye a borbehozatali tilalom iránt. Erdélyi országgyűlés. Társulati élet: meghívás az első magyar Tiszagőzhajó úrszolgálat választmányi ülésére; a Gyáralapító részvényes társaság közgyűlése iránt.)

Külföld (Portugalia, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Oroszország.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDELY.

A' nmg magy. kir. udv. kincstár a' bányásági kir. bányagazgatásnál úján létesített fogalmazói állomásra Szabolcs és János, ottani első kir. ígátót érdekesíté.

Politikai sajtónk működése.

Miként egyeseknek, úgy nemzeteknek is megvannak szükségeik, vágyaik; itt mint amott a' vágyak különböző forrásokból vehetik eredetüket; mi pedig a' szükségöket illeti; ezek igen gyakran valódi, s mint mondani szokták, kiáltó szükségek alakjában mutatkoznak. Nem ritkán azonban ép úgy, mint egyes embereknél, nagy részt önalkotta, vagy éppen képzelt szükségek.

Hol keresendők a' nemzettest bajai, hogyan s minő sorral kelljen a' gyogyszereket alkalmazni; szóval mint lehessen a' vágyak s' szükségek okszerű kielégítésén munkálkodni?—ez nagyszerű és soha be nem végzett feladata az álladalmi eszelekvőséget intéző s vezérlő erőhatalomnak.

Ország, nemzet, kormány, oly fogalmak, melyek az érintetett feladattal örökös kapcsolatban tekintendők elannyira, hogy a' mely pontnál egymástól külön szakadnának, meg kellene ott szűnmi minden organicus életmunkálatnak, s a' közállománynak vagy összeomolnia benső erő hiányában, vagy szétvetetnie a' feket vesztett hatalmak dulakodása miatt.

Értelmi és erkölcsi fejlettsége valamely nemzetnek azon iránytű, melynek vezérlete után indulva lehet egyedül biztosan eszközölni a' közjólét napról napra gyarapultát.

Ez állítás oly annyira igaz, hogy kik azt mellőzve más ösvényt követnek nemzet boldogítási törekvésekben, siker helyett félreismértetést, gúnyt, nem ritkán üldöztetést, leggyakrabban mellőztetést szoktak aratni.

Milyen legyen valamely nemzet intellektuális és morális fejlettsége, azt—ha egyébként kellő készülékekkel elvan látva—legalaposabban vizsgálhatja s' ismérheti, ki a' nemzetnek maga is tagja, ki azon földnek szülötte, melynek kenyerét eszi, azon haza polgára, melynek institúciói alatt s' által bírja a' polgári nevezet, s' állást.

Egy országban, főképp ha ez nagyobb kiterjedésű, és sok millióra menő lakosi közt nyelv és vallásbeli különbség uralkodik—valamint a' polgárok több osztályra oszlanak, ép úgy támadnak külön külön osztály-érdekek, melyek időjártaival magoknak saját kört alkotva egy egy momentum-má válnak a' nemzet-erő súlyának mérlegelésénél.

Osztályérdekek szükséges kifolyásai a' nemzet-életnek, de ép azért alapföltételei is bármiféle nemzet fölvirágozhatóságának.

Hol osztályérdek nem létezik, ott vagy nem fejlődött még a' népség organicus egésze azaz nemzeté, vagy idétleninstitúciók s' egyszersmind ártalmas befolyások által e' külön tényezők annyira leszorították s' lassanként el-tompultak, hogy többé jótékony s' elkerülhetlenül szükséges hatásukat a' főnemlített mérlegelés alkalmakor nem nyilváníthatják.

Az osztályérdek súlya más tekintetben is figyelmet igényel.

A' mint t. i. a' külön érdekek egymással szemközt állanak; nyomatékuk különböző azon értelmi, erkölcsi, sőt mondjuk ki anyagi erők összegéhez képest, mely az egyes osztályok keblében fölálthatató.

Ha tehát, mint főnebb mondatot, könnyebben s' alaposabban határozhatja meg—caeteris paribus—a' közjólét hiányait, s' ezek pótszereit az, ki a' honak fia, mint azon idegen, ki bármiféle összeköttetéséknél fogva vállalkoznék e' munka véghezvitelére: szintugy több ok szoland a' mellett a' hazafiak közül, kiről leginkább föltehetni, s' tetteiből ítélve legbiztosabban állíthatni, hogy a' neveztem érdekeket nemcsak figyelembe vette, de azokat kellőképp méltatni is képes.

Sokan és sokféleképp ügyekeztek már kimutatni, leg-régibb időkől mai napig—mely elvek szerint, kellene valamely nemzet erejét jőzanul fejleszteni, azt bensőleg erőssé, külhatalmak ellenében biztossá tenni.

Volta, kik ugyanezt a' gyakorlati tere is nagyobb-kisebb sikerrel megkísérték: azonban általános eszköz, mely mindenütt és mindenkor sikert biztosítólóg használható, mindekkorig föl nem találhattak, s' hihetőleg föl-találtatni nem is fog, miután az emberi szabad akarat, többé kevésbé tisztult belátás, és a' körülmények nem esigázható hatalma száz meg száz, végkép ki nem meríthető változatokban gyakorolják, s' gyakorlandják hatásukat. Annyi azonban mégis bizonyos, miszerint nem egy ama tényezőközöl, melyek valaha az emberi nem törekvéseinél fölülről alkalmaztattak, ma már végkép félretettnek tekint-hető, s' pedig oly módon, hogy csak azon esetben kerül-hetne rájuk a' sor, ha a' jőzan ész világa, mely napról nap-ra nagyobb erővel föllobog, mécesként egy nyomással eloltathatnék.

Vannak ismét eszmék s' elvek, melyek oly erős gyö-keret vertek már eddig is, hogy kiirtásuk még akkor is nehezen eszközölthetnék, ha azok, kiknek leginkább kö-zönhetik elterjedtük s' szilárd állásukat, ha mondóm e-zek magok is beleegyezének a' kiirtási munkába: mi mel-lesleg mondva, jó szándéku de ügyetlen eljárás által ép úgy elkövethetnek; mint egyenes vállalkozás utján.

Első helyen áll e' tekintetben az alkotványosság esz-meje, s' e' sorban fölálthatató a' sajtó működésének fon-tossága.

A' constitutio szó fogalma elméletileg meghatároz-tathatik ugyan, de az élet gyakorlati tere illetén szoros meghatározottsággal föláltható nem leszen.

Elég diadala az emberi tökélyesbülésnek már az is, hogy az elv szükséges létéről meggyőződést erős lábra bí-rá állítani, s' hogy az eszme tovább terjesztésén folyást munkálkodik.

A' magyar alkotvány egykoru a' nemzetel, s' ha e-gyes részeiben netán megrokkant akár az idők hoszu fo-lyama, akár gondatlanság vagy rosszakarat következtében; ez bizonyára nem azok hibája, kik e' hon szerzetek, s' a-nak alkotványt adtak, hanem a' tömördek külső akadályon kívül, azon későbbi nemzedékeké, melyek sem elég belá-tással, sem elég jóakarattal nem bírtak arra nézve, hogy a' meglevőnek hiányait pótolgatták, s' ezáltal nemcsak a' gyengülésnek vennék elejét, hanem e' hazának folyást növekedő dísz s' virágzást szereznének.

Van széles Magyarországhban nem egy úri ember, ki szemlélve a' dolgok menetét ilthón, s' azt összevetve azok-al, mik a' világ előbbkelő népeiről híreszteltetnek, ma-holnap himni sem akarja, hogy nekünk alkotványunk is volna; de van ismét igen sok olyan is, kik azt látszanak tartani, mintha mindannak birtokában volnának, mire mint alkotványos nemzetnek szükségünk van.

Sem ezek, sem amazok ki nem emelnek szorult hely-zetükből. Ezek azért nem, mert semmit vagy igen igen keveset, amazok mert szerfölött sokat akarnak.

Az alkotványosság szükséges kelleke gyanánt tekin-tetik ma már a' politikai irányú sajtó: s' ez igen is rendén van, minthogy a' constitutio alapeszméjében kell foglaltatnia azon befolyásnak is, mely a' nemzetet saját ügyeinek inté-zése körül illeti. Nem lehetvén itt ily befolyásról szó, mely minden egyes teendőre nézve kinek kinek kihallgatását s' illetőleg votumát tegye szükségessé; kitészik, miszerint a' sajtó, mint említve volt, egyfelől szükséges, de más részt nagyon is ezélszerű eszköze az alkotványos jogok közvetett gyakorolhatóságának.

Nekünk van politikai sajtónk is, ámbar erről mint ál-taljaban magáról a' sajtóról nem mondhatjuk, hogy oly rég meg volna nálunk, mint az alkotvány.

A' mily régi a' magyar alkotvány, szint oly fiatal a' magyar politikai sajtó: s' úgy hiszem, ez már magában elég ok arra, hogy egymással gyakran surlódásba jöjjenek.

Mi legyen az időségi sajtó földadata általjabban, azt itt részletesen fejtegetni szükségtelen.

Mire kell törekednie a' magyar politikai sajtónak, ezt egyszer valahára meghatározni igen jó lenne, de ennek tel-jesítése alkalmasint nehezebb, mint első pillanatra látsz-hatik.

Azt himni, hogy az időségi sajtó oly hatalom, mely-lyet mindenben, hol neki tetszik, initiativa illet. szerintem hibás fölfogása a' sajtó jelenlegi feladatának; azt akarni,

hogy e' fórumtól fölfebbvitel ne legyen, még sokkal nagyobb hiba. Ez is, az is megtörtént; s' hogy a' régi P. H. egyik indítványa elnyomá a' másikat, még mielőtt ez gyökeret vert volna, az elsőbb említett hibás fölfogás következté-ven történik az is, hogy a' mai P. H. nélkü mozgású szóza-tai hatás nélkül hangzanak el, mit csak főnebbi állításom igazolásául akartam megemlíteni.

Azt gondolni, hogy ha jó pénzzel szép szóval néhány helyet kivívunk s' megtöltenünk sikerült, győztünk, akár legyen a' nemzet tetemes részének sympathiája velünk, a-kár nem — hiba.

S' ha valamely lap azt hiszi, hogy valahányszor illyes-minek hírül adására hasábjait megnyithatja, mindannyi-szor saját elveinek diadalát illi — esalatozik.

Ember és elv nem mindig ugyanaz, s' azért, hogy lán egyiket nyakunkra kényszeríték, épen nem következik, hogy a' másoknak szívünk mélyén adunk helyet.

Azok, kik darab idő óta illyesmit gyakorolnak — sajtó utján értem — igen jól ismériék a' külföld ebeli szo-klásait, s' ugyanazért tudhatják, hogy még ott is, hol bizo-nyos emberek ki-vagy be léptével jobbra a' rendszerek is ki-vagy belépnek, — hogy mondóm még ott is hamarko-dásnak tartatnék, ha bizonyos administratív változásokról a' nemzetnek elveken s' meggyőzésekben lett változá-sára vonatnék következtetés.

Kettős út van valamely intézkedés megkedvelté-sére, egyik midőn előrebocsátott viszonyos capacitatio nyo-mán hozatnak be változások; másik, midőn a' már meg-történt lépések bizonyos oldalról lehető legkedvezőbb szin-ekkel festetnek.

Az első nemesb is, biztosabb is; az utóbbi merészebb, de többnyire idő előtti, s' azért ritkán termi meg a' kívánt gyümölcsöket.

A' „Jelenkor“ programját a' Nemz. Ujság r é g i-nek nevezte.

Ha azért tette ezt, mivel a' program tisztán r é g elis-mért igazságokat mond el s' tüz ki vezérrelvekiül, ritka őszin-tesége dícséretre méltó a' nevezett lapnak; de ha — mint akkortáiban vétetett — oly értelmezést akart adni e' szó-nak, mintha a' Jelenkor, vagy bár mely más politikai lap hazánkban, valaha már ugyan e' programot tűzte volna ki magának, akkor bizony nagyot botlott, s' megmutatá, hogy öreg lap mellett is lehetnek tapasztalatlan emberek.

D. E. gr. is tett — szokott elmés modorában — né-mi észrevételt e' programról hoszu leveleiben, melyeket e' tárgyról írt, többi közt azon nyilatkozat által is könnyite magán a' t. gróf, miszerint egyszer mindenkorra kimondá: hogy ő ugyan Széchenyi István grófot soha sem identi-ficálta a' Jelenkorral; s' hogy ő excellenciájának legjobb (miként ezt egyik közelebbi tárcájában elmondhatja) ma-gányosan állni mint a' féle nagy tölgynek, melynek ágaiba bele kötődik ugyan olykor holmi fagyöngy, de a' mely kü-lőben semmiféle növényt maga körül meg nem tűr.

Mindent a' B. P. Híradó mondja, mely a' pártok általi haladásnak bevallott hirdetője.

Taktikának nem rossz; vegyük el a' vezért, gondolja magában, s' niues mit tartanunk a' seregűl.

Általában megjegyezhető, hogy míg a' merő conser-vatívek saját embereikhez ritkán fordulnak egyenes tanács-adással, addig a' más táborbelieknek majd ügyesen alkalmazott utmutatásokkal, majd categorice oda mondott okta-tásokkal kívánnak irányt adni.

Ez ha egyebet nem, annyit minden esetre bizonyít, hogy a' mit bizonyos oldalon akarnak, azt amugy isteniga-zában akarják.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Társalkodónk legközelebbi s' azt megelőző számaiban t. Vizer István táblabíró ur Pécesett tartott homi értekezésé-nek hazai megismertetése közöltetik, mint ezt mindazok, a' kik olvassák, észre is vehették. E' napokban e' tisztelt férfiú és illetőleg táblabíró, kit mi, mellesleg mondva, tudományos olvasottsága, kiterjedt ismeretei s' rajzolási ügyessége miatt véghetetlenül tiszteljük, egy úgynevezett nyilatkozatot kül-de hozánk, melynek is a' Társalkodóban leendő kiadását liberális szelle munk (ó mondjá) méltányos voltáról (és méltán) fölteszi, mely kérését is me ezennel teljesítjük, azon kis különbséggel: hogy e' kitüntetésűl Társalkodónkat meg-fesztván, ugyan ezt u plónkra ruházzuk át, kijelentvén egy-szersmind: hogy e' nyilatkozaton a' tekintetes beküldő ur iránt viselt tiszteletnél fogva egy betűt sem változtatánk, hanem adjuk azt, a' mint kaptuk, a' maga mívoltában egymint:

„Homirodalom v (?) tudomány érdekében.“ A' magyar orvosok s' természetvizsgálók éik nagygyűlésében tartott s'

premi püspök urak ó méltóságai, E. B. D. Zs. t. bíró urak felszólalása után elnöklő alispán ur a végzést e következő értelemben mondta ki: a kk. és rendek fájalmuk begyőzőseül, a három holtapos hivatalos gyász iránt még febr. 1-
sői kis gyűlésen hozott határozatukat közgyűlésileg meg-
erősítik. Továbbá ó felségéhez teendő felírásukban a fel-
százados nádor elhunytá felett keletkezett méltó keservők
nyilvánítása mellett hálójokat kívánják kifejezni az iránt,
hogy ó felsége a mély bánatba merült nemzet vigasztalá-
sára (addig is, míg a nádori hivatal a legközelebbi hon-
gyűlés által törvényszerűleg be fog tölteni) a közkívána-
tot megelőzőleg épen István főherceget nevezte ki királyi
helytartónak, kiből a hon minden törvényhatóságának ro-
konszenve- bizalma- s reménye központosul. — Nem kül-
önben István főhercegnek is tolmácsolni fogja a megye
az agg nádor halála következtében keletkezett mély fáj-
dalmát, jóllehet az összes nemzetet illeti a nagy veszte-
ség, de a veszteség különösen illeti e megyét, ki ó fensé-
gében mint Alesuth főbírtokosában ritka földes ur példány-
képet — a gazdasági ipar felvirágoztató erejét — s a
Sárvízének lecsapoltatását — (mi a megyét nem csak egy
haszonvehető földdel ajándékozta meg) eszközöl jöltevőjét
— vesztette el. — Továbbá István főhercegnek meg fog-
ja írni a megye, miszerint keserű fájalmát egyedül ó fensé-
gének, kiből a megyének is minden magas reményei
találkoznak, helytartóvá lett kegyelmes kinevezetése által
érzi enyhítve lenni. Ugy szinte özvegy nádornó ó fenségé-
hez is fog intézteni résztvevő levél. — Egyéb iránt az
országgyűlési követeknek utasításul feljegyeztetik, hogy
István főhercegnek, a kijelölés felolvasása előtt nádorrá
leendő megválasztását, (a nemzet ebéli jogának épen
tartása s a szokott ovások megtétele mellett) e megye
részéről is sürgőljék, s az elhunyt nádor a hon irányában
tett magas érdemeinek, úgy szinte a nemzet közös fájalmá-
nának, s hálójának törvénykönyvbe leendő ígatását Fe-
jérmege részéről is pártolják. —

A végzés kimondása előtt M. R. t. b. a jövendőért o-
vást kíván tétetni a királyi helytartónak egyszersmind hét-
személyes táblai elnöké — Jász-kunok grófjává s a többi-
lett s nézete szerint nem törvényeken alapult kine-
veztetése végett; azonban egy szót sem emelkedett M. R.
előadásának pártolására!

Megyéinkben, valamint általános volt az élő nádor
iránt a szeretet és tisztelet, ép úgy általános elhunytá föl-
lött a bánat és fájalmak! Azonban szent keblünkben a meg-
győződés, hogy a nemzeti nagy veszteség, mi a gyász e-
semény által sújtá hazánkat, — István főherceg feltűn-
tével pótolni fog; s így a nagy nádornak csak anyagi
részét rablá el tőlünk a halál; mert dicső emléke s neve a
hú nemzet szívében, — félszázados bölcs tetteinek jótékony
eredvénye, az ország keblében, — s magyar iránti rokon-
szenv István főherceg szilárd lelkében, az édes hazának
továbbra is tulajdona marad.

A gyűlés második részét tevő a közmunkák tárgyá-
ban működő küldöttség jelentése, mi is felolvastott s el-
fogadtatott a további teendőkkel másod alispán ur biztávan
meg. —

Nagy törvényszékünk martius 2kán kezdődött. Z. E.
♂ ESZTERGAMI MEGYE rendkívüli közgyűlésre
jött egybe febr. 27kén, a lelkes rendeket a mutakozó in-
ség hozta össze, s első alispáni elnöklet alatt e három pont
fölött nagy hévvel tanácskoztak: 1) A mindennapi kenyér
szükében levő kebelbeliek és átvonulók mint lehessen se-
gíteni, hogy veszedelmes nyavalyák és éhenhalástól meg-
óvattassanak? 2) A vetetlen földek mint vettessenek be? 3)
Mind a két s egyéb tekintetből politikai rendeletek is i-
gényeltetnek. — Elnök alispán A n d r á s s y Mihály ur, a
megye körülményeit hiv rajzolatban elő adá, valamint cél-
szerű javaslatokat is terjeszte elő, s így lehet tanácsko-
záshoz fogunk. Jelesen az 1ső pontra vonatkozólag ü-
römmel jelenté, miként eddigelé is sok történiel kedves me-
gyénk kebelében, mi az inséget hathatósan enyhíti, primás
ó herezégse minden valláskülönbség nélkül hetenként
h á r o m s z á k e n y e r e t o s z t s z é t a z é h e z ó k n e k , é s
pénzben százakat; a kebelbeli káptalan naponként 130at
melegítéssel és kenyérral lát ek; a kir. város is vagy 50-
nek naponként főzet; M i s k ó l c z y püspök napoként 50-
60 szegényt maga lát el táppal; ugy gr. Sándor és hg. Pál-
ffy uradalmakban, sőt magányosok által is; de a koldulást
szüntető egylet által is igen sokan részesítettnek eledelben;
mind a mellett előre nem látható esetekről, sőt kiűthető
nyavalyák ellenében is kellvén készülünk, a nemesség
szabad ajánlat utján k é t e z e r p. f. t. szánt e célra fordít-
tandót. Örömrünk teljes vala, mert ez ellen egyetlen hang
sem emelkedett, úgy is illik, a nemességnek nemes tettek-
ben kell tündökleme. —

A 2dik pontra jelentetett, miként őszi 500 pozs. m.
alá tartozó föld, és tavaszi hihetőleg sokkal több maradand
vetetlen, pedig közigazgatási szempontból az anyatermék-

szetet paragon hevertetnünk nem szabad, különben még
borzasztóbb jövőtől tarthatunk. Mindnyáján fontosnak tar-
tották a kérdést, és feloldásával sokáig foglalkoztak, né-
mellyek kölesönt javasoltak, mellyen magot venni, és el-
lenörködés mellett elvetetni kelljen; mások ezen gyámko-
dást szükségtelennek, sőt veszélyesnek is találták, a l e x
a g r a r i a is fölhozott; némellyek oktatást ajánlottak a-
datni a népek, hogy illy körülményekben kukoriczát, ré-
pát, kölest, tavaszi repczét kell termesztetni; meg mások, kül-
önösen az uradalmak képviselői oda nyilatkoztak, hogy kár
volna a kölesömmel terhelni uradalmakban és népiünk, miután
az uradalmak önérdelkeiknél fogva is azon lesznek, hogy
vetetlen földne maradjon; és találkoztak, kik indítványozák,
hogy utasítsuk magat a jobbágyot és segítsük kölesön nye-
résre például a takarék pénztárban, sőt dicsérettel emlit-
tetett, hogy a káptalan az unyiaknak uraik jótállásuk mel-
lett szép készségeit tanusított uradalmakban bizakodván, a
vetetlen földek hiányának pótlását is általuk reméljük; s e
tekintetben a megye alább nevezendő választványa ellen-
örködend. —

A 3dik pontra nézve a molnárok kihágásai említett-
vén, a malomvám 13ra szállított, és a liszt előlegesen
történt felszámítás, és régi kincstári kules nyomán limitá-
tatott, melly szerint a felhírliszt (auszug) mázsája 15 ft.
57 kr. v. pénz. zsemlyeliszte 11 ft 35 kr. barnaliszte 10 ft
12 kr. rozsliszte 7 ft 57 kr. árpát 7 ft 18 kr. — Azon fölül
e. alispán elnöktele alatt egy állandó választvány nevezte-
tett ki, mellynek tiszte leendő hetenként legalább egyszer
összeülni, és a szükséges rendre fölügyelni; a h. tanács-
hoz pedig hangos felírást rendeltek, miszerint a kincstár a
katonaság élelmezését piaci áron váltás meg, mert a de-
perditá roppant, a szegény nép alig bírja magát eltartani,
aztán még a katonát is csak pénzzért tartás; folyámod-
nunk kellett. Elnökünk mai napon nemes törekvésinek bé-
fejezésül negyed évi fizetését is fölajánlá az ügyefogyottak-
nak. —

Előttünk fekszik az esztergami takarék-pénztárnak
1846dik évi dec. utóljáig tett bevételei és kiadásairól, vala-
mint az egész teher és vagyon állása kimutatásáról szóló
számadásbeli kivonata nyomtatásban, mellynek főbbvonásit
ösztonadásul is jónak láttuk közleni

	ft.	kr. p.p.
1845ki pénzmaradvány	14,337	46
Betételekből s egyebekből összesen	341,677	22
Egész teher összesen	171,517	20
Kiadás	341,677	22
Egész vagyon	171,517	20
S így két évi összes jövedelem	4101	58
A kezelési költségek	1901	55
Maradt tiszta jövedelem	2200	3

s e mellett a közönség mennyit kapott nyereszkesedésre, bé-
fektetésre, szóval jövedelmek előmozdítására; illy takarék
pénztárak a leghatalmas ellensúlyozói az uszora és pa-
zarlásnak. —

Szinte nyomtatott iven áll előttünk a koldulást szün-
tető egylet múltévre vonatkozó számadása, melly szerint
bejött e szent célra váltópénzben: az egyházi főrend ada-
kozásából 4618 ft 10 kr. a sz. k. város adakozásából 746 ft
52 kr. érsek városiak 585 ft 10 kr. sz. tamásiak 218 ft 46
kr. sz. györgy-mezeiek 105 ft 52 kr. Szeiler karmester ren-
dezte hangversenyből 228 ft 2 kr. táncvizigalomból 250 ft.
összesen 6752 ft 52 kr.

Ebből fordított: sz. kir. város házi szegényeire 1992
ft. 2 kr. érsek városiakra és sz. tamásiakra 2235 ft 10 kr.
sz. györgy-mezeiekre 1157 ft 51 kr. szegény utazókra 202
ft 7 kr. cigány és árva gyermekekre, örök s mult évi túl-
költségre 1300 ft. kiadott összesen 6886 ft 85 kr.

Ezen T. M. kanonok ur elnöktele alatt buzgólkodó
egylet méltó a dicséretre, valóban áldást termő. Vajha
minden egyéb jövedelmek hasonló buzgóság jellemezné,
s vajha minden szemadást nyomtatásban bírnók; mert ez
hatalmas emeltyűje a közbizodalomnak, és rugója a leg-
szobbb tényeknek.

BUDA. Tisztelt barátom! Ezen lap egyik előbbi szá-
mában megjelent levelemben tett ígéretem szerint ezennel
közlöm a borügyi választvány munkálatának eredmény
nélküli eredményét, és az ezt kísérő vál. polgársági véle-
ményt. F. e. január 15én tartott vál. polgársági ülést Geb-
hardt József polgárnok következő jelentéssel nyitá meg: A-
zon vegyes választvány, mellyhez innét a jelentő polgár-
nok és a választott polgárok küldöttei kiküldettek s melly-
nek feladata volt azon eszközök kikutatása, mellyek által a
fent dicsért k. k. intézvény czélszerűen foganosíthatók s
mellyek által az idegen bornak becsempészése, vagy saját
fogyasztás czim alatt behozottak kimérése meggátoltha-
tók — a választvány mind azon elővigyázatokat, mellyek
előbbi időkben a bor behozatali tilalom tárgyában léteztek
a fentlevő körülményekhez illesztve megvizsgálván sajnál-

kozva jelentette ki, hogy legjobb szándoka mellett sem tud
módot, melly által a tiltott bor behozatal meggátolhat-
nák és a csempészett megbüntethetnék, minek igazolá-
sára azon borokat, mellyek ezen fővárosba behozatnak,
három osztályba sorozá ü. m.

- a) kimérés végettiek —
- b) kereskedelmiek és —
- c) saját fogyasztásiakra.

Mi az első illeti: a lefolyt 6 próba év igazolja, mi-
kép az idegen bornak kimérése ezen főváros lakosai által
haszonnal üzetett, mert a budai tetemes mennyiségű ter-
mesztésen kívül a behozott vidéki bor mennyisége a vá-
mjegyzetek tanusítása szerint évente mintegy 20,000 akóra
rug, s azt mi a vámosok elnézése vagy hanyagsága mellett
vámmentesen behozatott, szinte lehet mintegy 10,000 a-
kóra tenni.

S azért, hogy most a fentlevő tilalom ellenére idegen
bort kimérés végett behozhassanak — vagy azon mellékes
utakat fogják éji órákban használni, mellyek ezen hatóság
terjedelmes szőlőhegyei- erdei- és rétjei által a körülfe-
vő helységekkel összeköttetésben vannak, s sarampókkal
ellátva nincsenek, vagy ha ezen tekervényes utakon éji
szállítás felettébb alkalmatlannak tetszenék, a 2k osztályu
borok köpenye fog használni, s az idegen bor k e r e s-
k e d e l m i b o r c z i m a l l a t t f o g e' városba behozatni. E-
zen ál név behozatalának meggátolására felfognak ugyan
némi szabályok állíttatni, ezek azonban azon általános elv
ellenében, hogy a szabad kereskedést gátolni nem lehet,
olly tökéletlenek lesznek, hogy azok alól magát mindenki
igen könnyen kihuzhatja. Így előbbi időkben kívántatott,
hogy az idegen bor behozatala a hatóságnak bejelentessék,
de ezáltal ha bár az illetén bor behozatala a hozandó szá-
bályok szerint a hatóságnak tán befogna is jelenteni, a
kívánt siker el nem éretik — mert a főczél — miért az i-
degen bor behozatott és pinczébe tétetett — teljes bizo-
nyossággal soha sem fog kitudódni. Továbbá mert a sza-
bad kereskedést magában a városban sem lehet hátrál-
tatni. —

Tovább: a hatóság általi felügyelés azon borokra
nézve, mellyek nagy mennyiségben behozattak, csak addig
eszközölhető, míg ezek egy pinczében maradnak, de ha rö-
vid idő alatt külön részekben eladatván 20—30 külön pin-
czébe tétetik — ha ez bejelentetik is — a felügyelés nem
csak tetemesen nehezül, hanem legtöbb esetben lehetlen-
né tétetik, kivált ha az ön hasznukat hajhászók különféle ü-
rügy alá bujván — például hogy „kifolyt — vagy meg-
dohásodván eczetnek felhasználatott,“ magukat a vizsgá-
lat alól kimenteni törekveszenek.

Ezen rendelet hiányossága már régiebb időkben é-
reztetvén 1792d. évben a nm. k. helytartó tanács 129,011
szám alatt kibocsátott intézvényében azt rendelte: hogy
minden kereskedés végett behozott borok egy közpinczébe
tétessenek, és további szállításig a hatóság felügyelése a-
latt tartassanak, azonban ezen szabály, mint a szabad ke-
reskedést tetemesen gátoló ellen annyi panasz emeltetett,
hogy az 1826dik évben 23,503d. szám alatt kelt k. k. in-
tézvény által megsemmíttetett.

A főlebbi czél elérésére továbbá kívántatott az is,
hogy az idegen borok hatósági pecsét alatt tartassanak,
minthogy azonban ezen mód a hordók kellő megtöltését,
tisztogatását, s a bor izelését, szóval tartogatását akadá-
lyozná — czélszerűtlensége csak hamar kiderülvén, az e-
lőbb idézett intézvény által eltöröltetett.

Ugyan azon czél elérésére rendeltetett: hogy az i-
degen bort tartó hordók bélyegeztessenek meg. De ez is
nem említve azt, hogy a bélyeg a hasonlós más fenék
vagy donga beeresztése által kijátszhatja, czélszerűtlennek
sőt kivált a szegényebb természetűekre nézve — károsnak
is találtatott, mert ezek bővebb terméskor, vagy ha idegen
borral üzletükkel felhagytak, bélyegzett hordóikat a ha-
tósággal kellemetlen surlódás kikérülhetése miatt saját
termesztvényeikre nem használhatják, mi pedig a tulajdo-
ni jog sértése nélkül nem történhetik.

Végre a kimérés végett bor behozatali - tilalom-
fentartására a csempészett borok elhozásával fenye-
getettek. De ha több évek során halomra nőtt iratokba tek-
intünk, a számtalan behozatal elleni panaszokon kívül,
mellyek iránt számos jegyzőkönyvek szerkesztettek, például
1819d. évi nov. 10kén és dec. 3kán — 1823d. évi június
25 — 1824d. aug. 4 — sept. 26 — oct. 14, és nov. 29
— 1825d. pedig január 9kén — igen kevés esetet lelünk,
hol a hatóság az elhozás büntetését elrendelhetette volna,
a büntetésből bejött pénzek sorozatában pedig nagyobb be-
vétel sehol sem mutatatik, mint egy évnegyedre 100 vft.
melly mintegy 15 akónak s így évente 60 akónak árátten-
né, holott a becsempészett bort könnyű számitással eze-
rekre lehet tenni.

Áttérve a harmadik osztályra, vagy is saját fogyas-
tási borokra, miknek behozatalára a nemesek és tisztvisé-

lők 1647:75 t. cz. 13 §. 1715:36 t. cz. 3 §. értelmében feljogosították— igaz hogy ezen törvények a' behozatalt esu-
pán s a j á t f o g y a s z t á s r a s z o r i t j á k ' s i g y e z e n k i t é -
telben feljogosították a' hatóság meghatározni: vajjon az e'
czim alatt behozott bormennyiség, a' saját fogyasztással
arányos é? sőt ezen értelmezés valódisága az 1715:36 t. cz.
6. 7. §ában mellyek szerint a' nemesek a' bor behozatalt a'
polgármesternek bejelenteni kötelezetnek — teljes vilá-
gosságra hozatik: azonban ezen módosítás azon esetben,
ha a' törvény engedte szabad behozatalt nem korlátozta-
hatik, egészen fölületes, már pedig a' nm. kir. helytartó ta-
nács a' nemeseknek ezen engedélyeli visszaélések ellen
támasztott panaszok következtében 1824d. évi febr. 17kén
4361d. szám alatt kelt intézvényében elhatározta: hogy a'
nemeseket saját fogyasztásukra a' behozatalt korlátozni
nem lehet „proprius gremialium nobilium usus hoc quoque
illegalium immunitatum genere lemitari nequit.“

Ha tehát a' nemes vagy kebelbeli kormányzati já-
rulnok saját fogyasztására 1000 akó idegen bort jogszéri-
leg szabadon behozhat, az egész bor behozatalt titalom nem
más, mint mistificatio, mert minden polgár, ki ezen tilalmat
kijátszani akarja, könnyen lelend egy nemes embert, ki a'
tilalom áthágását törvényes szabadságával bepalástolja,
mit csak úgy lehetne akadályozni, ha a' hatóság minden
pince elébe (mert a' pinczébe b. menni nem szabad) hol
ilyetén nemesi szabadság alatt behozott borlétezik, egy
megvesztegethetlen őrt állítand — mi tiszta lehetlenség.

Ehez még azon anomalia is járul, hogy a' polgárt
saját fogyasztására behozataltban ugyan szabályozni nem
lehet, de ez a' városi törvényhatóság alá tartozván a' visz-
szaélésekben könnyebben korlátozható, a' nemes pedig
jogával szabadon visszaélhet 's így a' polgár, ki hatósági
körében minden nyilvános terheket viselni tartozik, jogai
évesztetében sokkal nagyobb megszorítást szenved, mint a'
települt nemes, ki annak falai közt nyert védelemért nem
csak a' közterheket viselni nem segíti, hanem jogai visz-
szaéléseivel a' polgári terheket még nyomasztóbbakká
teszi. —

Végezetül az érintett bizottsági tagok a' borbehoza-
tal megállítására két módot érintenek u. m. városi őrtisz-
tek felállítását, és a' feljelentő díjaztatását.

Mi az első illeti, ha a' városnak terjedelme, és ezt a'
környékkel összekapcsoló számos vonalak tekintetbe vé-
tetnek, a' kellő ellenőrködés fentartására illetén tisztek na-
gyobb számban kívántatnak, 's hogy ezek köteleességeket
bíventeljesítsék, jó fizetéssel ellátandók, mihez megkíván-
tató költségekkel e' város tetemes kiadásai mellett nem bír,
ha pedig rosszul fizetnek, kezeik a' megvesztegetésre
nyitvák maradnak, 's a' városnak egy kiadásával több le-
szen, mellynek célja el nem érhető 's a' szegény elnyomat-
ni, a' gazdag pedig csempészkedésében palástoltatni fog.

A' második módra vagy is a' feljelentők díjazásukra
áttérőleg úgy vélekedék a' bizottság, hogy a' kebelbeli la-
kosok erkölcsi megrongálására tagasabb ösvény ninesen,
mintha a' polgár polgár ellen leskelődik 's annak szabály e-
lenies lépteit a' hatóságnak hasznóvagyból bejelenti, azért
a' bizottság ezen módtól, mellynek következtényei az álta-
lágtalándó rosznál is veszélyesebbek, elállott azon elvnel
fogva, hogy ha természeti jog-ellenies tett forog fen, a' fel-
jelentő a' hideg jogszerűségben meantséget talál, de az olly
szabály áthágását bejelentő, mellynek ezélszerűségről
mindenki meggyőződve ninesen; közmegevelést von magára.

Eddig tart a' bizottsági jelentés; az innét huzott vé-
leményt legközelebbi számban adandom elő. I g a z f i.

ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLES.

(Az urbéri állományok szabályozása feletti tanácskozások
folytatása.)

XXXVI. országos ülés febr. 24én. Miután Dobokan.
b. főispánja mult számunkban közölt javaslatát előadta 's
azt pártolól sokan felállottak, egy báró k. h. Dobok. fő-
isp. által előterjesztett javaslat egyes pontjai iránt nem nyil-
latkozhatik, valamig a' febr. 12ki határozat értelméről né-
mi felvilágosítást nem nyer. Urbér készítésében, folytatja
szóló, bizonyos elveket kell felállítani, mellyeket ha mindig
szemeink előtt nem tartunk, vagy nem készítünk urbért,
vagy csak ollyat, melly egyik fél igényeit sem elégíti ki.
Illyen vezérelv: hogy a' mit határozunk, legyen egyszerű
és érthető. Ez általában minden törvénynek főkélléke, de
sehol sem olly nélkülözhetlen mint az urbérben, mellyet az
urbéresnek is érteni kell. Második elv: hogy ollyan urbért
hozzunk, mellyet rögtön teljesedésbe lehessen venni; azért
ollyan urbér, mellynek életbeléptetésére évek kellenek, leg-
yen bár magában igen jó, reánk nézve nem ezélszerű.
Harmadik elv: hogy a' birtokosok érdekeit, a' mennyire le-
het, kiméeljük, jövőjüket ne veszélyeztessük. Negyedik: hogy
az urbérest jobb állapotba helyezzük, mint jelenleg van. Mi-
vel ezen kijelent elvek olly lényegesek, hogy nélkülök min-
den egyebet lehet alkotni, csak urbért nem, 's mivel szóló e-
lejtől fogva meg volt győződve, hogy azoknak egyedül csak

a' st. quo eszméje felelhet meg: mindig st. quomellett nyilat-
kozott. Itt nem lenne, ugy mond, szükség sem mérésre, sem
zavaros feladásokra; az urbért végrehajtó bizottság csak
azon kérdést intézné az urbéreszekhez: mit bírnak jelenleg
mint urbériséget?

Továbbá a' rögtöni teljesedésbe vétel is egyedül
status quo mellett lehetséges, mert nines szükség semmi
mérésre, mit sikerülni, bármely más alap felvételével szó-
ló lehetlennék tart. A' mi a' harmadik elvet illeti, a' földesur
érdekei kimelésére egyetlen mód a' status quo, kimondat-
ván, hogy a' mi urbériség urbéres kézen van, övé, de más-
felől az allodium és urbériség is ha allodizálva van, földes-
uré. Mihelyt ettől elállva azon kérdést tűzzük ki: mennyi föld
szükséges arra, hogy az urbéres belőle élhessen, bizony-
talanságnak teszük ki a' földesur érdekeit. Végre ha az
urbéres sorsáni javítást veszük, a' status quo által az urbé-
res, igazán szólva positive semmit sem nyer, de legalább
nem vesz 's ez már magában jó. Ugy de a' status quo esz-
méje már el van vetve 's urbériség alapjául az 1819ki ösz-
szeírás vétetett fel. Azonban, jóllehet a' kk. és rr. a' 19ki
öszszeírás fogadták el, még pedig az urbéres birtokához
képesti rectificatióval; a' dolog még is olly csudálatos for-
dulatot von, hogy most már nem arról foly a' tanácskozás,
mi van az öszszeírásban, hanem arról, mennyi földből élhet
meg az urbéres?

Szóló a' febr. 12ki határozatot sokszor elolvasta, má-
sokkal meglányta vetette 's azt hívé, meg is értette. Ő t. i. így
érté: általános elvül van kimondva, hogy a' mi az 1819ki ösz-
szeírásba béiratott, marad az urbéres kezén; de ezen álta-
lános elv alól hatalmas kivételek tétettek, illyen először,
hogy ha az urbéres bé nem tudja bizonyítani, hogy valamely
földét törvényellenes uton vette el földesura, ha szinte bé is
van írva a' conscriptióba, nem lesz övé. És e' záradék már
annyi föld iránt sem biztosítja a' parasztot, a' mennyi a' 19ki
öszszeírásban fel van írva. Második kivétel: hogy ha a' szol-
gálatok arányában szabadó állomány a' conscriptióbeli
mennyiségből ki nem telnek, pótolni kelljen az urbéres ke-
zén levő más földről, azon esetről azonban, hogy ha ki-
telik 's még valami felesleg marad fen, ezzel mi törtéjék?
nines semmi intézkedés. Így fogta fel szóló a' határozat ér-
telmét, melly benne aggodalmakat támasztott, mert feneb-
bi elveivel lényegesen ellenkezik. Mindezekből szóló azt kö-
vetkezteti, hogy a' határozat értelme nines elég tisztán ki-
fejezve; már pedig határozatlansággal nem csak semmit
nem teszünk, sőt elvágjuk újat, hogy egy illy fontos tárgy-
ban, millyen az urbér, törvényhozásilag intézkedhessünk.
Szóló az állományok mekoraságára nézve nem tud más
véleményt mondani mint azt, hogy a' paraszt legbiztosabb
számítás szerint annyiból fog ezután is élhelteni, a' mennyi-
ből eddig megélt. Nem tudja hát: vajjon in ultima analysi
nyerne é az urbéresek vagy nem? hanem azt igen, hogy a'
kormányzati classificatiója szerint jelenleg ok veszenek,
mert azon munkálathatban egy egész állomány mennyiségeül
12 hold maximum van határozva, már pedig tudjuk, hogy
házánk nem egy vidéken 22 's több holdat is bírnak. Hogy
jövendőben kik fognak veszeni, nagy kérdés. Ha a' kor-
mány, mint szóló fennebb is megjegyezte, a' pótlás elvét
elfogadja, a' scálát ellenben nagyobbítja, veszeni fog a'
földesur. És inné a' határozat ezen pontja az, melly iránt tisz-
tában nem vagyunk. Nem áll, ugymond, hogy a' majoritásé
minden jog, a' minoritásé ellenben semmi; a' minoritásnak
is van legalább annyi joga, hogy a' majoritás határozata iránt,
ha nem érti, felvilágosítást igényelhessen. Enné fogva szó-
ló tiszta határozatot ohajtván, következő módosítást indít-
ványoz a' többször említett határozatban: „a' kk. és rr. ur-
béresi kézekben levő allodiumon, közhelyen és irtáson kívül
semmit az urbérestől elvenni nem kívánunk.“ Méltóztassan-
nak, e' kéressel végzi beszédét, módot nyújtani arra, hogy
ez indítvány felett tanácskozni lehessen.

Elnök: E' kérdés már el van döntve: a' kk. és rr. az
urbéri első törvényjavaslatot bevégezén, átmentek a' má-
sodikra; most már vizsztaténi nem lehet. Ha a' határozat
nem elég tiszta, akkor lesz helye a' javításnak, mikor a' tör-
vényezikk szerkesztése leend szönyegen. Az előbbi b. k. h.
A' Dobok. főispán inént előadott javaslatában van egy pont,
melly azt tartja: „ha pedig az urb. állomány változnék 'stb.“
Szóló épen e' ponthoz köti indítványát 's azt kívánja, hogy
az állomány ne változzék. Dobok. főisp. hogy javaslatába
módosítások indítványoztassanak, nines ellenére; de hogy
egy jegyzőkönyvileg is hitelesített végzés ex incidenti min-
den előleges tanácskozás nélkül felforgatassék, a' törvény-
szabta tárgyalási renddel ellenkezik. Ugyanazért kéri elnök
ő nmigát, hogy ha szükségesnek látja, adjon sort a' b. k. h.
D. indítványának. Elnök: előbb kifejtett okainál fogva nem
adhat sort. Fogarasz. A' k. h. b. k. D. nyilatkozatának ér-
telme alkalmasint ide megy ki: vagy el van határozva, hogy
az urbérestől lehet a' földesurnak urbériséget elvenni, vagy
nines; ha el van, méltóztassanak ezt tisztán kifejezni a' ha-
tározatban: ha nines, tanácskozzanak róla. Elnök ismétli.

hogy a' kik homályt látnak a' határozatban, akkor szólhat-
nak hozzá, mikor a' törvényezikk szerkesztése lesz tanács-
kozás alatt; most nem. A' módosítást ind. k. h. Mi hát a' ha-
tározat értelme? Elnök: A' k. h. ur homályt fedezett fel a'
határozat szövegében; ha változtatni kívánja, akkor tehet
iránta indítványt, mikor a' törvényjavaslatot szerkesztik. Az e-
lőbbi k. h. Indítványának a' javaslat 12ik §nál volna helye;
de mivel nem azon rend szerint foly a' tanácskozás, azért ki-
vánta most előterjeszteni, nehogy később azt mondják, hogy
már e' kérdésen túl vagyunk. Elnök: A' 2ik törvényjavas-
latnak három ágát vette fel; kettő már el van határozva, a'
3ik felett foly a' tanácskozás. Méltóztassék a' b. k. h. ur e-
zen tanácskozás alatti kérdésre vonatkozó előadásával. Az
előbbi b. k. h. Indítványa épen e' szavakkal áll kapcsolat-
ban: ha az állomány változás alá jőne. Csak azt nem tudja,
mikor fog e' pontra kerülni a' sor, 's akkor nem fogják é azt
mondani, hogy e' kérdés már el van határozva. Ha ő exca
biztosítja, hogy nem, szóló örömet vár; különben fél, hogy
a' dolog valódisága formalitásba vész. Elnök: Máskép nem
biztosíthatja, hanem hogy azon pont épen most van szönye-
gen. A' m. báró urnak egyébiránt hatalmában van meg-
mondani, miképen érti a' felhozott határozatot? Belső Szoln.
Hát nines tiszta értelme a' határozatnak? Elnök: Ő sem volt
a' majoritás véleményén, de határozatot, miután azzá lett,
respectálni kell. Belsőz. Tudja hogy ő nmlga nem volt a'
majoritás véleményén 's enunciatl egy olly határozatot,
mellynek hozatalában eljárása a' többségnek sem nem ak-
kotványos, sem nem loyális. De kénytelen szóló megjegyez-
ni, hogy ha ő nmlga azon nagy befolyását, melly hogy nagy,
az inénti helyesléből is alkalma volt tapasztalni, felhasznál-
nája, 's nem tűz ki olly kérdéseket szavazásra, mellyekről
nem folyt tanácskozás, nem jöttünk volna, ugymond, azon
kényes helyzetbe, hogy a' határozatot ne értsük 's újat le-
gyünk kénytelenek sürgetni. A' szabályozásra nézve pártol-
ja a' r. bizott. munkálatait.

Alsól. e. k. A' fenforgó tárgy körül egy javaslat adat-
ván elő, ennek 5dik pontjáról kíván nyilatkozni, melly azt
tartja: ha az állomány változás alá jőne 'sat. Ez, valamint a'
febr. 12ki határozatnak is azon pontja, melly azon kérdést
érinti: mi törtéjék az urbéri állományok megszabása után
fenmaradandó felesleggel, érthetetlen; és így e' pontra sen-
ki sem mondhat véleményt a' nélkül, hogy az említett hatá-
rozatra vissza ne térjen. Az első pont azt mondja: urbéri-
ség az, a' mi a' 17ki conscriptióba be van írva; egy más pont
pedig azt: urbériség a' mi az urbéresnek szolgálata arányá-
ban fog jutni, és így a' zavaros szövegnek lehető értelme
utóljára is az, miszerint állományok megszabásában a'
jelenlegi szolgálata mennyisége fog kulesul fölvetetni. És már
ez, szóló szerint, egy feneketlen örvény, mellyből biztos
partra jutni lehetetlen. Állitása támogatásául némely adato-
kat olvas fel a' 19ki öszszeírásból, mellyek szerint a' szol-
gálatmérték semmi mérték. Másfelől a' febr. 12ki határozat
k e l e t k e z t e k o r nem lehetett még tudni: bő- vagy
szükkezők é a' kk. és rr. az urbéres osztály iránt? De most
már tisztán áll előttünk, hogy miután a' k. kormányzati osz-
tályozása van elfogadva, néhol 4 hold esik egy egész állo-
mányra. Az első pont ezt foglalja magában: „ha az öszsze-
írásban feljegyzett mennyiség urbéri kézekben lenni nem ta-
láltatnék, és az urbéres meg nem tudná bizonyítani, hogy
ez földesura által csonkított meg, azt a' földesur kipó-
tolni nem tartozik, valamint a' per útján kinyerteket sem“
a' második pont ez: „a' törvényes körülmények közt allo-
dizáltak azok feltételei mellett ezentul is földesuri kézekben
maradnak.“ Már szóló nem tudja meghatározni, vajjon a'
2dik pontban csak a' van e' mi az elsőben, vagy több? Az e-
lső szerint a' per útján magához nyerteket a' földesur meg-
tarthatja; a' második, nem tudja szóló, azt teszi é mit az első,
vagy pedig lehetnek a' per útján nyerteket kivéve is még
törvényes körülmények, mellyekben az urbériséget a' föld-
desur megtarthatja? Ha vannak, mellyek azon törvényes
körülmények? Mondatott, hogy ha az öszszeírásbeli meny-
nyiség nem elég, az urbéres kezén más czim alatt levő föl-
dekből pótolassék az állomány; de hátha a' megosztandó
telken fölül marad valami a' paraszt kezén levő urbériség-
ből, ezen felesleggel mi törtéjék? Erre nézve szóló is, mint
b. k. D. három feleletet hallott, egyik azt mondja: a' földes-
uré; másik, hogy nem; harmadik, hogy nines meghatároz-
va. E' szerint lehetetlen, hogy tiszta legyen a' határozat. To-
vábbá a' határozatban az áll: hogy azon földek, mellyek a'
földesur külön használata alatt levő allodiumból szakaszta-
tak ki, pótlásul nem szolgálhatnak. De hát azon földekkel,
mellyeket az urbéres az allodiumból netalán elfoglalt, mi
törtéjék? És mit jelent az allodiumra nézve tett azon kö-
rülírás, „mellyek a' földesur külön használata alatt voltak.“
És végre e' záradék: „a' székelyföldet illetőleg hozott vég-
zés ezen határozat által változtatást nem szenved;“ azt gya-
nítottja, mintha a' székelyföldre nézve hozott régiebb hatá-
ratban olly valami értetnék, mi ezen határozat rendelke-
zése alá nem tartoznék. És ennek magyarázata hallatszott

is e' teremben, hogy t. i. e' határozat csak a' jus regiummal afficiált földeket illeti. A' tanácskozás alatt levő szerkezet egyik pontja pedig ezt tartja: „urbéri telkek mind azok, melyek az 1818-20ki összeírás alkalmával azoknak irattak, vagy azokból szaporodtak.“ Ez iránt két kérdés merülhet fel. Először: hát azon telkekkel, melyek a' conscriptiohá bé nem irattak — pedig vannak ilyenek — mi fog történni? Mi történni 2) azon telkekkel, melyek közhelyekre és irtásokra alapítottak? És mit tesz a' szerkezet ezen pontja, „ha az egyes urbéri birtokoknak mennyisége változás alá jőne, az urbéres szabad választásától függ, hogy illetőségében eddigi birtokolt földeiből melyiket akarja magának megtartani“? Miképen jó változás alá, az urbéres állományi mennyisége? Ugy é, ha a' földesur veszi el? S még egy kérdés: azon esetben, ha tagosztály útján a' föld ubicitása megváltozott, lesz é ennek valami és micsoda értelme? — Azt állítja ezek után szóló, hogy mind a' febr. 12ki határozatban, mind a' jelenleg előadott szerkezetben vannak olyan pontok, melyek a' kormány kinyilatkoztatott elveivel homlokegyenest ellenkeznek. Szóló aggodalmasan szólítja fel a' rr. ket, méltóztassanak meggondolni, hogy akkor, midőn az ember többet akar elvenni, mint a' mennyi ötlet a' legméltányosabb mérték szerint illeti, azt a' felet, mely itélőbírságot gyakorol, némileg felszólítja arra, hogy kedvezést gyakoroljon a' másik fél iránt, melyet megrövidítve lát. Ilyen határozatokat tenni nem czélszerű, mely szerint mi nem levén eléggé méltányosak, felhívjuk a' kormányt, hogy maga gondoljon egy jobb módot, mely által kivégezen azon súlyos helyzetből, miszerint az urbéresek földjeik egy részétől megfosztatnak, a' kisebb birtokok pedig temérdek sokat vesztenek. Ezen határozatok végre retrograd irányban vannak téve. Mondotta itt az indítványozó ur és mások is, miként a' paraszt ember jólléte inkább meg van állapítva, ha nincs erősen sok föld kezében; példát is hoztak fel reá. Már ha a' kk. és rr. ezen elven indulának el, azt kellene hinni, mit feltenni a' kk. és rr. ről nem szabad, hogy az urbér által magoknak akarnak nyereséget eszközölni. És szóló bátor nyilatnitani, miszerint oly retrograd lépésnek tartja a' határozatot, miként a' helyett, hogy hajlandó lenne elfogadni, inkább azt javaslaná, ne csináljunk urbért, hanem mondjuk ki, hogy az 1791: 26 t. cikket tartsa meg minden ember lelkiismeretesen, ne háborgassa urbéresét birtokában; másfelől töröljük el az Approb. t. 2dik r. 3dik cz. melyben a' földesurnak szabadság van adva, hogy urbériséget elfoglalhasson; és sokkal jobb urbért készítsünk, mint most, mert ez a' parasztnak helyzetét fel nem zavarná, és jóllétét is valamennyire biztosítá. Utolsó figyelmeztetése szólónak: vegyék a' kk. és rr. e' tárgyat komoly fontolás alá. Ilyen határozatok ugyan megállhatnak a' jegyzőkönyvben, de végre is a' szóból tett válik 's a' tettnek mi fogjuk kárát vallani. (Egy hang: rossz.) Felszólítja a' tisztelt roszszaló urat, hogy midőn reá kerül a' sor, nyujtson szólónak alkalmat, hogy helyest mond-hasson szavára. Elnök: maradjunk meg a' kitűzött napirend mellett, a' 10dik §. levén a' tanácskozás alatt. Tordam. e. k. szerint épen itt volna helye a' határozat küigazításának, hol arról van szó: mi történnék az urbériségből maradandó felesleggel. Újgyházzék e. k. ohajlja, hogy az urbéri állományok egész, fél, negyed 's nyolczadokra osztassanak, és a' rendszeres bizottság javaslatának szabályozásról §§ai, a' 13dik §. kivételével, fogadtassanak el, mi által egyszerűsmind az urbériségről hozott határozat némi homálya is el lesz háritva. Küiküllöm. e. k. az állományok 1/3ig való oszt-hatóságát nem fogadja el, mert 1) útatisata azt tartja, hogy minden urbéres hagyassék meg jelenlegi birtokállásában; 2) az 1/3os urbéres kevesebb szolgáltatást fogna tenni, mint a' csupa házas zsellér, kinek semmi külsője nincs. Kolozsm. e. követe urbéri telkeknek tekinti mindazt, mi jelenleg urbéri külső állománnyal bír. (Folyt.)

TÁRSULATI ÉLET.

MEGHÍVÁS. Az első magyar Tiszagózhajózási Társaság választványa, a' bekövetkező nagy gyűlésre előkészületi ülés e i t. f. é. v. s. h. 14kén reggeli 10 óra kor a' tiszavölgyi társulat teremében (Feldunasor Úllman ház 1ső emelet) k e z d e n d i m e g, mikorra is e' társaság választványi-tagjai szivesen meghívhatnak. Kelt Pesten 1847dik évi mártius hó 7kén. Gr. András Gyula társulati alelnök.

A' GYÁRALAPÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG rendszeres közgyűlése f. h. 15kén délelőtti 11 órakor a' nemzeti casino teremében fog tartatni. A' szavazni kívánó t. cz. részvényes tagok méltóztassanak részvényeiket (az igazgatóságnaál leendő letétel helyett) magokkal hozni, 's ülés kezdete előtt az egyesület jelen leendő pénztárnokának bemutatni, ellenkező esetben az alapszabályok rendelete szerint szavazati jogot nem gyakorolhatván. — A' kormányzó választvány meghagyásából Pesten, martius 7kén 1847. K u l h y L a j o s egyesületi jegyző.

KÜLFÖLD.

PORTUGÁLIA. A' cabralpárt mindent elkövet, miszerint Costa Cabral ismét a' miniszterségbe juttassa; párt-hívei biztosítása szerint nevének félelmetessége csakhamar végett vetend a' polgárháborúnak; azonban más oldalról ez az egész országot felháboritná. Vele együtt Tojal gróf is a' miniszterségbe fogna lépni.

A' torresvedrasi foglyoknak Angolába leendő elszállításáról hír Portóban iszonyu ingerültséget támasztott a' királynő kormánya ellen 's csak Sa da Bandiera visconte 's a' juntatagok legnagyobb erőködésének sikerült Terceira herceget 's fogolytársait a' nép 's katonaság dühe elől megszabadítani. — Caesar de Vas concellos 2500 emberrel nyomult Portóból Penafiel felé, 's das Antas jan. 31kén szinte odahagyá Portót ezer emberrel. Utóbbi Barcellos mellett, mintegy nyolcz órányira Portótól 's háromra Vianától állt, mely helyen Vinhaes elsáncolta magát. Saldanha főszállása még folyvást Aguedában volt, 11 órányira Portótól. — Macdonnell halála csakugyan bebizonyul; jan. 31kén Vinhaes és Lapa elől megfutamodván Baho do Tebo mellett Villarreal közelében utólértetett, 's legénységétől elhagyatva vitéz ellen védelem után megöletett. — A' kenyérár felszökkenése következtében a' gabonabevitel felszabadítása tárgyában egy rendelvényt várnak a' kormánytól.

SPANYOLORSZÁG. A' kabinetben ismét meghasonlás történt; Pavia hadminisiter főhadvezérnek akará magát kineveztetni, mi azonban nem sikerülvén, lemondását adá be a' királynőnél, melyet az el is fogadott. Helyébe don Marcellino Oraa nevezetett ki hadminiszternek, a' tengerészügyi tárczát pedig Oliván követ nyerte el. Pezuela tábornok madridi főkapitány szinte beadta elbocsátási kérelmét, mely hasonlólag elfogadtatott. Még egyéb nagy változások készülnek a' státuszorgálatban. Febr. 15dikén halt meg Madridban 66 éves korában don Jose de Palafox, saragossai herceg, e' város nagyhirű védelmezője 1809-ben. A' királynő legnagyobb ünnepélyel eltakarítottását parancsolá meg.

A' két spanyol: st Ferdinánd 's Isabella bank most egyesült, 's egyedül van feljogosítva bankjegy kibocsátásra: az első 100 millió realnyi kész tőkével, a' másik 80 millióval üze működésit, az utóbbi összeget egyébiránt a' részvényesek szinte 100 millió realra emelék. Ily módon remélik a' kereskedelem és státusz szükségit kielégíteni 's a' bank hitelét külföldi piacokon emelni; legalább a' két bank közti folytonos káros versenynek vége vetetett. Más iparos társulatok szinte össze készülnek olvadni, mi a' kereskedelmi világ üzletét igen egyszerűsíteni fogná. A' bankok az almaguerai bányáknál találtató kész ezüstet veendik meg, 's Madridba hozatva pénzé veretendik. A' kormány egy új pénztörvénnyel foglalkodik, mely szerint a' spanyol pénz az országban fogna maradni. (Utánzásra méltó példánul szolgálhat ez üdvös rendszabály más országoknak is.) A' törvényhozási bizottság által belezett büntető törvénykönyv a' senatus elibe van már terjesztve; a' bizottság munkássága valóban áldás 's jótékonyosság Spanyolországra nézve, melynek törvényei tökéletes zavarban léteznek. — A' carlisták bizonyos lázadást vártak Navarrában, a' baszk tartományokban 's Cataloniában az épen foganatba vett hadszedés alkalmával, mi még főleg Navarra, Guipuseoa, Alava 's Biscaya tartományokban soha sem fordult elő. Azonban némely csekély zavargásokat kivéve az újítás nyugalmasan hajtott végre, 's az ujonczok már is az illető hadosztályokba soroltattak.

ANGLIA. Febr. 17kei alsóházi ülésben déli óráktól egész esti hatig az Ashleyfele tiszrai bill forgott a' szönyegen, 's érdekes vitaközös után, Duncombe által bemutatott számos aláírásu kérelemre, 's több elsőrendű szónok meleg pártolására nagy szótöbbséggel (195 állván 87 ellenében) másodsori olvasásra bocsátatott. Ellenzői egyébiránt remélik, miszerint bizottsági tanácskozásban a' tíz óra tizenegyre fog emeltetni. Erre czéltözött némileg sir Robert Peelis.

Bordeaux 's Ujorleans közti utban dec. 19én a' „Cerule“ kivándorlóhajó 120 angol 's francia utazóval a' cubai parton törést szenvedett. Ötvennél több ember veszett a' hullámokba; a' matrózok egy része szerfölött embertelenül viselék magát; fosztottak eleveneket 's holtakat, úgy hogy ujjak 's füleiket vágák el, csak hogy a' zsákmányt el ne szalaszszák. A' kapitány is, másokat szabadítani igyekezve, beleveszett a' hullámokba.

Febr. 18ai felsóházi ülésben a' külföldi politikai kérdések rendes intézője Beaumont lord vonzó tanácskozányt indított meg a' portugál polgárháboru 's pártok állása fölött. Tanácselnök Lansdowne marquis a' kormány nevében ama fontos jelentést tevő, miszerint ha dom Miguel, vagy annak valamely megbízottja a' portugál fölön megjelenik, 's részt vesz a' háboruban, az angol kormány kényszerítve érendi magát az Anglia 's Portugália közt fenálló régi szer-

ződések foganatosítására. Egy illetén eljárás meg fogná a' portugál kormányt erősíteni és sokkal járulna az ottani zavargások lecsillapítására. Anglia komolyan kívánja a' békét ama vele régóta szövetséges, most elannyira megrongált országban visszaállítani. Aberdeen gróf erre hoszszasb magyarázatba bocsátkozott, a' főpontot azonban ama miniszteri nyilatkozat képezé.

A' britt tengerészet tisztikara következő: nagydmiral 1) admiral 68, ellenadmiral 75, kapitány 851, kormányos 812, hajóhadnagy 4014. a' portsmouthi, portseai 's gosporti part állgyutelepek 230 állgyu, taraczk 's mozsárból állanak; hasonló védelmi intézkedések történtek más partmelléki pontokon is.

Február 22kén alsóházi ülésben a' kincstár-kancel-lár a' költségvetést előterjeszté. Nyilatkozata szerint az Irland miatti rendkívüli kiadások nyolcz millió sterlingnyi kölcsönt tőnek szükségessé. — O' Connell igen öregszik 's lankad, a' Globe ót a' minap „szegény öreg O' Connell“nek nevezé. Londonba Ujyorkból febr. 4kéről egy posta érkezett, mely Victoria városnak Taylor általi bevételét jelenti.

A' lordok házában febr. 23kán az irlandi munka-kép-telen szegények gyámolítását tárgyzó bill olvastatott fel harmadizben 's elfogadtatott. — Előbb azonban egy az egész házat vidám hangulatba hozott szóváltás fordult elő Londonderry 's Brougham lordok között. Minthogy ez utóbbi t. i. szokott roszlását az irlandi földesuraknak hazai szegényeik gyámolításábani késedelmezése, 's a' kártékony absentismus fölött ismét előhozá, Londonderry marquis, tudvalevőleg irlandi nemes ember 's földbirtokos ugy vélekedék, miszerint az irlandi földesurak tán azon nemes lordok példáját követik, a' kik Franciaországban szoktak élni. (Nevezetesen Brougham déli Franciaországban bír.) Brougham lord: ó csak két vagy három hónapig évente nem lakik Angliában, ezt is oly időben, midőn a' parlament nem ül, 's a' mezőn semmi munka nem létezik. Londonderry lord: „s én évenként két egész hónapot töltök Irlandban.“ Brougham: „így tehát a' különbség a' nemes lord közt 's köztem ekép áll: én két — egész három hónapig vagyok absentista, a' nemes marquis pedig absentista egész éven keresztül, két vagy három hónapot kivéve.“ (Nevetés) Londonderry lord: „a' nemes és tudós lord az irlandi földbirtokosakat pazarlás miatt vádolta, hogy lovakat, disz-fogatokat tartanak, sőt finom boraik feküsznek pinczéikben. (Nevetés. Brougham e' tekintetben nem egészen büntelen. Midőn lordkancellársága idejében a' parlament házak le-étek, a' gonosz világ azt beszélé: a' hamuvá égett gyapju-zsák alatt azomladék elhordásakor egész butykapinczét találtak.) Mikép jöhet ó lordsága ilyen korhálásokra? Hisz én nem roszalok semmit a' nemes és tudós lord élvezéseiből, sem vadkanvadászatait Franciaországban, sem más egyebet. (Nevetés.) De habár ó lordsága vaddisznókat üz is, irlandi földbirtokosak ellen még sines joga vadászatot tartani.“ (Nevetés.) Brougham lord replicáza: ó sem az irlandi földbirtokosakat, sem az ártányok, sem medvék ellen nem vadász. (Czélzás Londonderry lordnak oly nagy mo-hóvágygyal leirt orosz utazására.) Ekép fejeztetett be vidám társalgás közt a' szomorú bill iránti tanácskozás. —

Irlandból folyvást legszomorítóbb 's leverőbb hírek érkeznek. A' halomás iszonyuan növekszik, úgy hogy Corkban, mintegy 90 ezernyi lakosságú városban, legközelebb egyetlenegy nap, egyetlenegy temetőben száznál több tem-takarítottatott el. Egyik ottani szegényi dolgozóházban egyszerre 44 holttest feküdt kiterítve. E' mellett sok vidéken a' beállott erős fagy által gátolt csatorna 's folyamha-józás a' gabnászállításra káros befolyással volt. Az éhhal-lal esetek többé már nem is számítottak.

O' Connell betegsége komoly fordulatot von 's nagy figyelmet gerjeszt egész Angliában. A' dublini érsek dokt. Murray papi segédet küldött hozzá Miley dr személyében Londonba. Limerinkben néhány nap előtt már halála híre terjedt el. —

Ismét két főgyházi pap tért a' katolikus vallásra által: Kingdon a' canbridgei sz. háromsági főtanodából 's John Gordon, eddigi allelkész a' st pankrasi plébánián. Egy harmadik pap szinte áttérni készül.

FRANCZIAORSZÁG. A' kormány a' kamráktól eszközöket kívánt a' katonaságnak 10 ezer gyaloggal szaporíthatására. Egyszermind a' polgárhadnak 191 új dandár-rali növeltetése kívántatik; a' bizottság mind a' két kéretet helyben hagyá; a' kormány egyébiránt megígéré, miszerint ama 10 ezer főt a' fenálló századokba sorozandja a' nélkül, hogy új tiszt vagy káplár állomásokat alapitsón. A' követ-kamra az említett kéretek elsőbbitét minden nevezetesb ellenmondás nélkül elfogadta.

OROSZORSZÁG. Varsóból febr. 15kéről jelentik, mikép amaz idő tájban több küldönce a' lengyel propa-gándának Lengyelország fővárosában elfogatott 's a' föl-legvárba vitetett; egyszermind hírül adatik, mikép Augusto kormánylatban pórzendülés ütött ki.

20ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Duna-gőzhajózás.

Aluljegyzett hivatal tisztelettel jelenti az utazó közönségnek, miszerint ezenül naponként egy gőzhajó

Pestről Bécsbe

el fog indulni. Elindulási idő: reggeli 6 óra.

Gönyő és Győr közt

egy külön gőzös tartja fen a közlekedést a Bécsből érkező s innen Bécsbe menő gőz-sökökkel. A t. cz. utazók, kik innen reggeli 6 órakor a bécsi gőzössel mennek föl, tüstint Gönyőre érkezéskor a fenemlített gőzössön Győrbe szállíttatnak.

Egyszersmind ismétlőleg kéretnek az utazni szán lokozók, miszerint terheik, és podgyászaikat a gőzös elindulása előtti napon legfőlebb esti 8 óráig a gőzhajó-hivatalba átszállítani sziveskedjenek, amál inkább, minthogy az elindulás reggelén semmi teher a hajóra fel nem vétetik, s ekép az illtájban oda szállított podgyások csak az utána következő napon elinduló hajón szállíttatnak el.

Pesten, mart. 3. 1847. A Dunagőzhajózási-társaság hivatala. 1-3

Előfizetési fölhívás „HONLEÁNYOK LAPJAI” című füzetekre.

E' közhasznu ismértek gyűjteménye különösen honunk növendék leányai számára adatik ki, magában foglalván a női hivatás körét illető mindennemű természettani, népis-méreti, történeti, földirati, gazdasági, házi működés, — nevezetesen női munkákra utmu-tató képekkel díszített, — s az életbeli vezérelveket előterjesztő értekezéseket; továbbá érzetnemesítő költeményeket, regéket, beszélyeket, kedélyderítő elmefuttatásokat, és korunk nevezetes újdonságait. Ezekhez hogy előfizetők igényeinek eleget telessünk, időnkint a' szöveg felvilágosítására szolgáló díszmetszetű rajzokat, jeles honleányok, haza-fiak képeit, s más műmellékleteket adandunk. — Mennyiben tehát a' gyöngéd nemet hasz-nosan mulattatni szándékozunk, czélunk még az is, hogy minden füzet egy egy későbben is használható kézikönyvvé váljék növekvő hölgyeink gyűjteményében.

E' jelen korunkban szükséges vállalatra különösen kikerjük a' leánynevelő intézetek tulajdonosi, tisztelt családok, s a' nőképzés mindenrendű pártolói figyelmét, előfizetés által feltételeztetvén törekvésünk sikere. — Előfizetési ára 6 lehető díszszel kiállított füzetnek 4 forint pengő, külön egy füzeté 50 kr. pengő.

Kiállítási gyorsaság tekintetében igyekezni fogunk minél gyakrabban megörvendez-tetni előfizetőinket.

Megjegyzendő, hogy ámbár e' lapok csak növendékekre számítvák, mindazáltal mindkét nembeli ifjuság haszonnal olvashatja. — Az első füzet már sajtó alatt van, s kö-rülmények kedveztével néhány nap mulva három díszes műmelléklet kíséretében látand napvilágot.

Kiadja R o s z l e r Ágnes, nyilv. nevelőnő. Szerkeszti O r o s z h e g y i Jóna. Szer-kesztői szállás városház utca 282d. sz. 1ső és 2dik emelet.

Előfizetés a' „Jelenkor” szerkesztő hivatalában is elfogadtatik.

Eladó gyógyszerár.

Egy igen népes szabad városban nem messze Pesttől egy igen jó és kelendő **gyógy-szerár** olcsó áron eladatik. Bővebb értesítés G y a r m a t h y G. fűszerárus urnál kecs-keméti kapuban a' Tevénél nyerhető. 1-3

Történeti munka Magyarhon nemes- és nagy lelkű hölgyeinek számára.

K a l i w o d a Józsefnél Pozsonyban, (Schmid Ferenc és Busch J.J. könyvnyomdá-jában) épen most jelent meg és minden könyvtárban Magyarhonban kapható:

A' NŐNEM

BEFOLYÁSA HAZÁNK MULTJÁRA.

Regényes krónika írta R e m e l l a y Gusztáv. 1847. 8rét. 2 rész egy kötetben, egy kőre metszett — az 1132évi aradi országgyűlést ábrázoló — szép képpel, szép fehér gép-papírra, új éles betűkkel nyomtatva s csinos borítékba fűzve 1 ft 36 kr. p. p.

Magyarhonnak nevezetes és hős eseményekben gazdag története téres mezőt nyit szemlélet és tanulság végett. A' főlebbi munka, — mely Magyarhon történeteinek Tak-sontól (973) kezdve egész a' mohácsi ütközetig (1526) terjedő azon fővonásit tartal-mazza, mik leginkább a' nők befolyása által létesültek, — Magyarhon minden nagy-lelkű leányaira nézve kedves jelenetkép tűnhetik elő, kiváltkép azért, mivel elejétől végig ve-lős-elbeszélő, s könnyen érthető modorban iratott.

Kiállítása csinos, a' hölgyeknek szánt ajánlatra érdemes, s e' tekintetből az ára felette jutányos.

Ház — puszta telek — szőlők.

Néhai H o r v á t István magyar fő iskolai kir. oktató halála után, az örökösait illető K á p. M e g y e r i Istvánhegyen levő kiszabott állandó adóju tizenhárom fertály szőlő — mellyekhez, javítás okáért, két halomra rakatott mintegy száz szekényi trágya is járul — akár együtt, akár pedig, az ut menete szerint, három darabra szakítva, a' legközelebb re-ánk jövő bójtás hava 11dikén esütörtökön, az urutzabali 453d. számú Trattner Károlyi ház második emeletében balra, — bójtás hava 13dik napján szombaton pedig, sz. kir. Pest belvárosában létező L e o p o o l d u t c z a i 248d. számú sz e g l e t h á z, és a' Jo-zsef külvárosi K o n t i u t c z a b e l i 1189d. számú kerített kettős telek, a' város telekírói hivatalában, 9 — 12 szokott délelőtti órák alatt tartandó árverésre bocsáttatnak, és készpénz fizetésért, avagy árai két harmadára nézve nyujtandó törvényes biztosságú hitelre, a' többet ígérőknek eladatnak. — Kelt Pesten az 1847ki bójtelő hava 24dik nap-ján. — 3-3

Megjelent Emlék Gusztáv bizományában s általa a' pesti martiusi vásárra már szeltiben minden könyvtárban kapható leszen:

„Az Árpádok”

történeti balladák- s mondákban,

írta
GARAY JÁNOS.

Diszkiadás, n. 8r. 15 1/2 iv, Ára 1 ft. 30 kr. p. p. — Mit n. érd. előfizetők-inek ezennel jelenteni, s általában a' t. cz. közönségnek szives figyelmébe ajánlani van szerencsém. — Pesten martius 2kán 1847. G a r a y J á-n o s, s. k. 3-3

Kir. adományozásra kitézött jó-szágrészek.

A' nm. m. kir. udv. Kamara rendlé-sére, következő magyar kir. fisealítási s kamrai javak hirdettetnek adományozásra ugymin:

a) Mármaros megyében fekvő Bükay-féle részek Ökörmező, Solymán, Majdan-kán, Ujholyaiban, Racska, Ripinyén, Lo-pusnyán, Iszka-Bisztrán, s az ugyanazon vármegyébe kellezett szinevéri zá-logjóság.

b) Biharmegyében fekvő majorsági jószág ugynevezett Király-erdő: — továbbá:

c) Bácsme gyében fekvő Szalay-Pé-ter-féle pacséri fisealítási rész: — végre

d) Szatmármegyében fekvő Esztrai és Udvari fisealítási részek.

Az a) alatt érintett szinevéri zálogjós-zság csak azon joggal, mellyel azt a' kir. ü-gyész bírja, magány-szerződés utján ada-tik el, s a' kir. ügyész semmi szavatossági kötelezettséget (exciptiót) nem vállalhat el érte — egyébiránt pedig az eladás versen-ye bocsáttatik.

Versenykönyvbeállítás tekintetéből a' b) alatt nevezett majorsági erdő, t. i. Király-erdő három részre van osztályozva s ugy becsültetett is meg; minek következtében szabad mindenkinek ezen jó-szágrét akár e-gészben, akár egyes részlegben (Parzelle) folyamodni.

Alkatrészei s becsára ezen jószágok-

nak Bécsben a' nm. es. k. közönséges s Bu-dán a' nm. m. k. udvari kamránál, ezenkívül azonban becsáraik különösen és pedig az a) és d) alatt érintett fisealítási részeké a' mármaros, a' pacséri részé a' zombori kir. kam. igazgatóságnál, — Királyerdő nevű majorsági erdő pedig a' nagyváradi he-lyettes-igazgató ügyésznel megtekinthető, valamint az ezen jószágokat elnyerői aka-róknak a' helyszíneni vizsgálat is megen-gedtetik.

Az illető versenyzők, ide értve még a-zokat is, kik magokat már előre jelentették, vételbeli folyamodványaikat határozottan kimondott ajánlatokkal, s azon bizonyos ki-jelentéssel, miszerint nyereendő adományj-ságaikat, az adományozási oklevél kiadása után is, az illető vármegyék jegyzőköny-veibe az 1840ki 31d. törvényezésk 19. §-szá értelmében betáblázatni készek, — legfő-lebb t. é. május hó 9ke délutáni egy órájáig, vagy Bécsben a' nm. es. kir. közönséges, vagy Budán a' nm. m. kir. udv. kamránál, annyival bizonyosabban nyujtsák be, mint-hogy határozott, legfelsőbb parancsnál fog-va, ezen határidő lefolyta után semmiféle utólagos folyamodványnak helye nem le-szen, hanem azok egyenesen vissza fog-nak utasítatni.

Egyébiránt legfelsőbb utasítás szerint csak olyatán folyamodók kérelmei vétel-nek figyelembe, kik a' fenemlített betáblá-zásra nézve készeknek fognak nyilatkozni. Budán, február 3. 1847. 3-3

Haszonbérlet.

A' nagyméltóságú magyar kir. udvari kamara rendeléséből közhírré tétetik: hogy a' huszti kir. kamarai uradalomhoz tartozó regálék és haszonvételek, ugymin:

Koronai Huszt mezővárosában:

- 1) a' ser és pálinka-főzés, a' mészárszékekkel, ahoz kivántató épületekkel és szer-számokkal együtt.
- 2) a' nagy-ághi hídvár szedési jog, a' híd melletti vámosi házakkal és kores-máltatási joggal együtt.
- 3) Husztharanyai nevű telepedési helyen, valamint az ottani só-aknáknál a' sza-bad koresmáltatási jog.
- 4) Ugyanott a' mészárszék.
- 5) Csebrény nevezetű telepedési helyen szabad italok használatási joga.
- 6) A' huszti piacon a' nagy vendégfogadó-épület alatti első kalmár kő-bolt.
- 7) Ugyan mellette levő 2dik és 3dik kisebb kő-boltok.

T e c s ö n:

8) az uradalmi mészárszék.

V i s k e n:

9) az uradalmi egy kerekű felül csapó vízi-malona, ahoz tartozó keader-törövel.

10) Az uradalmi mészárszék

S z á n:

11) az uradalmi koresma épület szabad koresmáltatási joggal.

12) az uradalmi mészárszék

S z á l d o h o s o n:

13) az uradalmi koresma ahoz való állással együtt.

14) a' mészárszék.

B u s t y a h á z a n:

15) a' faluban és a' sóházbeli telepedési helyen levő két koresma.

16) az uradalmi mészárszék.

T a l a h o r f a l v á n:

17) az uradalmi koresmaház, szabad italok mérési joggal.

18) az uradalmi mészárszék.

D ú l f a l v á n:

19) az uradalmi koresmaház, szabad koresmáltatási joggal.

K e r é k h e g y e n:

20) az uradalmi mészárszék.

G e r n y é s e n:

21) polyánka nevű 12 holdnyi írtás, t. évi május 1jén Huszton tartandó nyilvános árverés utján csakugyan folyó 1847d. k. esztendő november 1től kezdendő három évre haszonbérbe fognak kiadni. Kiknek tehát azok kibérlésére kedvük lenne; a' fenemlített napra és helyre szükséges 10 petnyi bántpénzzel fölkészülve meg-hívatnak. A' szerződési feltételek a' huszti királyi kamarai tisztartóságnál megtudha-tók. — Budán, január 27én 1847. 2-3

Dunavizállás: Budán, mart. 3án: 10' 5' 0" az 0 fölött.